

UTTALELSE

– nye forskrifter for pressestøtte til samiske aviser

Lokalavisa NordSalten har sitt primære dekningsområde i kommunene Tysfjord, Hamarøy og Steigen. Dette området er samtidig både historisk og i dag kjerneområde for den lulesamiske befolkningen i Norge. Spesielt i Tysfjord, men også i Hamarøy bor det mange personer av lulesamisk opprinnelse. Også i Steigen har det historisk vært et betydelig lulesamisk befolkningsinnslag.

Lokalavisa NordSalten hadde i 2007 et godkjent opplag på 2536 ukentlige eksemplarer. I det nevnte kjerneområdet er det drøyt 2600 husstander.

Fra årsskiftet 2002/2003 har Lokalavisa NordSalten, som eneste avis i landet, brakt ukentlig stoff på lulesamisk språk. I perioden 2003-2007 har avisen samlet utgitt om lag 300 avissider på lulesamisk. I tillegg har avisen selvfølgelig også mange innslag på norsk som berører lokale, samiske forhold.

Tysfjord kommune (som den eneste i Nordland) er en del av forvaltningsområdet for samisk språk. Det medfører at også Nordland fylkeskommune har fått et spesielt ansvar for utvikling og forvaltning av lulesamisk (og sørsamisk) språk, samfunn og kultur.

Nordland Fylkeskommune og Sametinget har inngått avtale om samiske satsing i Nordland: *I samarbeidsavtalen (Kapittel 16 – Media) heter det at partene ønsker å ”oppretholde og videreutvikle eksisterende avistilbud på lulesamisk” (vår understreking), og videre: ”Partene er enige i å arbeide for å øke pressestøtten for å utvikle og ivareta samiskspråklige avistilbud i lule- og sørsamisk område. Partene ser pressestøtten som et viktig virkemiddel for å sikre og utvikle samisk språk og legge dette til grunn i det videre arbeidet med pressestøtten”.*

Den lulesamiske befolkningen er i nasjonal sammenheng svært liten, en minoritet i den samiske minoriteten i landet vårt, og utgjør kanskje opp mot 1000 mennesker i vår region, Nord-Salten. Felles for nesten alle voksne blant lulesamene er at de aldri har fått opplæring i sitt eget språk. De fleste kan helt eller delvis uttrykke seg muntlig på språket, men bare et lite mindretall kan skrive lulesamisk eller lese språket flytende. I 1983 fikk lulesamisk eget skriftspråk. Skriftspråket er ikke-normert og fremdeles under utvikling.

Lokalavisa har ikke ført eget regnskap for den lulesamiske delen av avisa. Årlige kostnader kan imidlertid beregnes til omlag 400.000 kroner. Det inkluderer personalkostnader, samt økte trykkeutgifter og distribusjonskostnader på grunn av økt gjennomsnittlig sidetall. Det har vært en forutsetning helt siden oppstarten i 2003 at satsingen på samisk stoff ikke skulle gå på bekostning av det ”norske” avisstoffet, derfor økt sidetall.

Verken i 2003 eller 2004 mottok avisen samisk pressestøtte, men fikk oppstarttilskudd fra både Sametinget og departementet i 2003. Fra og med 2005 har avisa vært inkludert i ordningen med samisk pressestøtte og har i disse tre årene mottatt ca. 130.000 kr årlig i støtte til den samiske satsingen. Dette har i henhold til forskrift utgjort 1 prosent av total pressestøtte til samiske aviser.

I 2007 fikk Lokalavisa NordSalten, i tillegg til den samiske pressestøtten, 250.000 kroner fra Nordland Fylkeskommune for å videreføre det lulesamiske innslaget i avisa. Uten denne fylkeskommunale støtten ville tilbudet vært lagt ned ved forrige årsskifte.

Siden oppstarten i 1. januar 2003 har bedriften fått redusert sin samlede inntjening betydelig på grunn av den samiske satsingen. Slik kan det ikke fortsette. Bedriften kan ikke forsvare å videreføre et tapsprosjekt av idealistiske grunner, og er derfor helt avhengig av forutsigbare og økonomisk langt bedre rammebetingelser for å satse videre og for å kunne videreutvikle og utvide tilbudet til den lulesamiske befolkningen.

Lokalavisa NordSaltens innslag på lulesamisk har et tydelig pedagogisk preg. Mange av våre lulesamiske lesere får, i tillegg til vårt ordinære "norske" stoff, også anledning til ukentlig å venne seg til å se tekster på lulesamisk og samtidig utvikle egen leseferdighet i språket. Vi vet også at de lulesamiske innslagene i avisen flittig brukes i opplæringsøyemed i de skolene som har undervisning på lulesamisk (Drag og Musken skoler i Tysfjord, Innhavet skole i Hamarøy, samt Knut Hamsun videregående skole).

Lokalavisa NordSaltens lulesamiske avisprosjekt var i utgangspunktet kontroversielt, men har medført svært få negative reaksjoner. Det skyldes, etter vår mening, at måten å innføre lulesamisk i avisa riktignok har vært forsiktig, men samtidig akseptabel for den store majoriteten av befolkningen i Nord-Salten. Avisa utgis i et to-kulturelt samfunn, og vi registrerer at avisens virksomhet gjennom drøyt 5 år med lulesamiske innslag har bidratt til større forståelse, respekt og interesse for hverandre og medført større interesse for (og positiv nysgjerrighet i forhold til) det lulesamiske språket. Det er vår klare oppfatning at det ukentlige lulesamiske innslaget i Lokalavisa NordSalten har brakt de to kulturene i lokalsamfunnet nærmere hverandre.

Hovedhensikten med samisk pressestøtte må være å yte støtte til samiske avisprosjekter som i praksis viser seg å fungere – og som benyttes av målgruppen, i dette tilfelle den lulesamiske befolkningen. Verken Ságat eller Ávvir har potensiale til å bli mer enn helt marginale i dette området – av naturlige årsaker. Så vidt vi kjenner til, har Ságat ikke flere enn et femtitalles lesere i Nord-Salten, Ávvir langt færre.

Når styret i selskapet har videreført prosjektet også inn i 2008, så er det i håp om at de nye forskriftene for samisk pressestøtte vil gi Lokalavisa NordSalten rammevilkår på et akseptabelt og for den lulesamiske befolkning mer rettferdig nivå enn dagens system.

Dersom man i de nye forskriftene velger å holde seg til en prosentsats for tildeling til lulesamisk "innstikk"/avissider i eksisterende lokalavis, så vil en videreføring av dagens ene prosent føre til at tilbudet må legges ned. En sats på 2 prosent vil være til "å leve med", men fortsatt gi det hele et preg av dugnad og idealisme og heller ikke gi rom for videreutvikling av tilbudet. Fra 3 prosent og oppover kan gi rom for både kvalitetssikring og utvidelse av det lulesamiske avistilbudet, samt gi Lokalavisa NordSalten muligheter for forretningsmessig drift også for denne delen av avisens virksomhet.

En annen fornuftig løsning kan være å gi Lokalavisa NordSalten ansvaret for å gi et lulesamisk avistilbud i en begrenset periode (f. eks. 5 år) – med et fast årlig (og tilstrekkelig) tilskudd. Når perioden er over, kan ordningen evalueres – og det kan eventuelt åpnes for andre aktører til å ivareta oppgaven. På samme måte kan for eksempel "Snåsningen" få oppgaven å gi avistilbud til den sørsamiske befolkningen.

Hamarøy, 25. mars 2008

Børge Strandskog
Dgl. Leder, Lokalavisa NordSalten